

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Scoti, Durandi, Capreoli & aliorum opinio. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

substantia conveniat. cap. 4.
Respondetur testimonij prima & secunda sententia. c. 5.
Diluntur rationes prima & secunda sententia. c. 6.

CAPVT I.

Scoti, Durandi, Capreoli, & aliorum opinio.

Per substi-
tentionem,
quid Scho-
lastici in-
telligant,
quid Pa-
tres.

I.

Vnam esse
communem
substantiam
tantum, qua
per relatio-
nes com-
pleatur.

Scotus.

Durand.

3.

Paludan.
Capreolus.

Aegidius.
Argent.
Albert.
Quo fun-
damento id
dicatur.

Id videtur
insinuare
August.

Nomen substantia alio modo viurpatur à Theologis Scholasticis, vt infra diceſus, quam à Concilijs, & ſanctis Patribus. Nam ſubſtancia apud Patres, & Concilia accipitur pro ipſo ſuppoſito, quod ſubſiſtit: at Scholaſtici nomine ſubſtientiæ ſignificant, non id, quod ſubſiſtit, ſed rationem ipſam, & actum ſubſiſtendi: & de hac ſubſtencia intellecta controuerſia, ſunt variae Scholaſticorum opiniones, quas recenſere neceſſarium erit.

Prima igitur opinio eſt, eſſe ſolū in Deo quandam ſubſtentionem abſolutam communem tribus perſonis, & præter hanc nō eſſe tres relatiuas, ſed relationes perſonales, in diuinis ſolum eſſe tria complementa naturæ, vel tres perſonalitates, vel tres modos incommunicabilitatis; vt loquitur Scotus, quibus conſtituitur, & contrahitur natura ad relationem perſonæ. Hanc ſententiam expreſſe docuit Scotus in 3. d. i. q. 2. §. *Ad queſtionem igitur*, refertur etiam in alijs locis, in quibus nihil pro hac ſententia inuenire potui: fauet autem id, quod ipſe docuit in 1. diſt. 4. quæſt. 2. circa finem, eſſe videlicet concretum Deitatis, vnum Deum ſubſtentionem abſolute communem tribus perſonis, de quo plura dicenda ſunt infra diſputatione 156. Clarius eandem ſententiam ſequitur Durandus in 1. diſt. 26. quæſt. 1. num. 6. & in 3. d. i. quæſt. 2. vbi hanc conſtituit differentiam inter ſuppoſitum diuinum & creatum, quod diuino ſuppoſito alia eſt ratio ſubſiſtendi, actus nimirum abſolutus ſubſiſtendi, alia vero eſt ratio ſuppoſiti, proprietas nimirum relatiua, qua ultimo redditur incommunicabilis: ſuppoſito autem creato eadem eſt ratio ſubſiſtendi, & ſuppoſiti, ſcilicet ſubſtencia per ſe. Faciunt cum his Paludan. in 3. diſt. 1. quæſt. 2. in fine, Capreolus quæſt. 1. artic. 3. ad argumentum Durandi, contra quartam concluſionem, Aegidius in primum diſt. 23. quæſt. 2. artic. 2. ad quartum, Argentina diſt. 26. quæſt. 1. Albertus 1. par. Summæ, tract. 10. quæſt. 43. Fundamentum præcipuum huius ſententiæ eſt: quia ſubſiſtere eſt perfectio ſimpliciter ſimplex, hoc eſt, quæ melior eſt ipſa, quā non ipſa: melius enim eſt naturam diuinam ſubſiſtere, quam non ſubſiſtere: nulla autem relatio eſt perfectio ſimpliciter ſimplex; alioqui aliqua perfectio ſimpliciter ſimplex eſſet in vna perſona, quæ non eſt in alia: ergo ſubſtencia eſt quid abſolutum, non relatio.

Fauet etiam Auguſtinus, qui libro 7. de Trinitate, cap. 4. in fine probat, Deum ad ſe ſubſiſtere, non ad aliud, actus igitur ſubſiſtendi in Deo eſt abſolutus, non relatus. Ratio vero Auguſtini eſt huiusmodi. Nam ſi hoc eſt Deo eſſe, quod ſubſiſtere, ita non erant dicendæ tres ſubſtantiæ, vt non dicuntur tres eſſentiæ, quemadmodum, quia hoc eſt Deo eſſe, quod ſapere, ſicut non tres eſſentiæ, ita nec tres ſapientias dicimus. ſic enim, quia hoc eſt illi Deum eſſe, quod eſt eſſe, tam tres eſſentiæ, quam tres Deos dicere, ſus non eſt. Si autem aliud eſt Deo eſſe, aliud ſubſiſtere, ſicut aliud Deo eſſe, aliud Patrem, vel dominum eſſe, quod enim eſt, ad ſe dicitur, Pater autem ad Filium, & Dominus ad ſeruientem creaturam dicitur: relatiue ergo ſubſiſtit, ſicut relatiue gignit, relatiue dominatur, ita tam ſubſtancia non erit ſubſtancia, quia relatiuum erit. Sicut enim ab eo quod eſt eſſe, appellatur eſſentia, ita ab eo, quod eſt ſubſiſtere ſubſtancia dicitur: abſurdum autem eſt, vt ſubſtancia relatiue dicitur omnis enim res ad ſe ipſam ſubſiſtit, quanto magis Deus. Hactenus Auguſtinus. Qui ita probat ſubſiſtere in Deo eſſe abſolutum, vt nullum ſit relatiuum, quæ eſt expreſſa ſententia Scholaſticorum, quæ allegauimus. Congerunt etiam aliqui innumera loca S. Thomæ pro hac ſententia, quæ conſidero prætermiſſo, quia ille vbique loquitur de actu eſſendi, quem appellat eſſentiam, ſeu eſſe.

Hæc ſententia præterquam, quod communem modo loquendi Patrum, & Conciliorum ad ſe haſat, quæ ſubſtentionem appellant ſuppoſitum, Græce *hypoſtaſin*, ex eo etiam facile poteſt reduci, quod ex illa ſequi videtur, vniōnem humane naturæ factam eſſe non ſolum cum perſona verbi, ſed cum omnibus perſonis. Nam ſi humanitas dicitur ſubſiſtere, non propria ſubſtentione, ſed diuina, & hæc eſt, quod abſolutum, ſequitur vniōnem fuiſſe ratione communis termini, & abſolutam cum omnibus perſonis. Sed de hac re latius eſt diſſerendum contra prædictos Doctores 3. p. quæſt. artic. 1. variè enim Philoſophantur, cum de vniōne humanitatis loquuntur, tametiſi conueniant in ea opinione, quam retulimus de communem ſubſtencia abſoluta.

CAPVT II.

Quid ſenſerint Caietanus, & alij.

Caietanus vero in hac quæſtione art. 4. & ſupra quæſt. 2. artic. 2. & infra quæſt. 39. artic. 2. & in 3. part. quæſt. 2. art. 2. circa ſolutionem 3. & quæſt. 3. artic. 2. & 3. non audeſt negare tres ſubſtencias relatiuas, ſed præter eas, quartam aliam, ſubſtentionem abſolutam, & communem tribus perſonis, eſſe exiſtimat: eamque vocat eſſentialem, tres vero relatiuas appellat perſonales: nam quæ illa communis, eſt propria eſſentia, alia autem tres conſtituunt perſonas, hanc ſententiam ſequuntur Bartholomæus Miranda in Summa Conciliorum, in annotatione ad ſextam Synodum, actione 11. & recentiores nonnulli, qui pro ea incantate referunt auctores capite præcedenti citatos abique vilo fundamento affirmant hanc eſſe communem ſententiam: cum tamen reuera eam nullus præter Caietanum, & Mirandam ſequatur: auctores enim cap. præcedenti allegati aliam longe diuerſam docuerunt, vt retulimus. Allegant etiam pro ea Ricardum in 2. diſtinct. 1. quæſt. 4. Occam in 3. quæſt. 1. artic. 3. Gabr. in 3. diſtinct. 1. quæſt. 1. artic. 3. dub. 4. Almainum diſtinct. 1. quæſt. 1. artic. 3. diſtincto, ſed reuera hi Doctores non concedunt communem aliquem actum tribus diuinis perſonis, cui nomen ſubſtientiæ dicant conuenire, ſed communem exiſtentiam, ratione cuius natura creatura à Deo aſſumi poſſit, & primo terminari, non terminante aliqua perſonalitate, de quo modo non diſputamus.

Hæc ſententia Caietani præter teſtimonium Auguſt. cap. præcedenti citatum, quia vnam ſolum abſolutam ſubſtentionem concedere videtur, probati poteſt primo authoritate Agathæ. in Epistoſtola, quæ habetur in 6. Synodo act. 4. vbi patrum à principio, ſic ait. Conſitemur Deum Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum ſanctum: non tres Deos, ſed vnum.